

Smelo v novo leto 1981!

GRADIMO SVOJO ZAVEST, ŽIVIMO Z NAŠIM MESTOM!

edina pot za odločanje in delovanje naših delovnih ljudi in občanov kot nosilcev razvoja. Manj govoriti o samoupravljanju, posledno ga uresničevati – to pa je naloga vsakega. Pri oblikovanju – in potem uresničevanju – razvojnih usmeritev so naši cilji prevladovanje strukturnih neskladij tako v gospodarstvu kot negospodarstvu, dolgoročni gospodarski, družbeni in socialni razvoj, ki bo na osnovi občutno večje produktivnosti dela, združevanja dela in sredstev, dohodkovnega povezovanja, zagotavljal večji dohodek. Na vsakem koraku nam je dolgoročno potrebna dosledna politika stabilizacije. Potrebni so in že nastajajo skupni razvojni programi, da bi zagotovili večjo proizvodnjo hrane, energije in surovin – 12 OZD ima ali pripravlja take programe. Najvažnejše pa bo več izvažati. Na vseh področjih se vključevati v svetovne ekonomske tokove. Pri tem pa se moramo zavedati, da bo manj investicij, pa več možnosti, da obstoječe bolj koristimo. Znanost je tako važen element razvoja. Pri tem se bomo neprestano zavzemali in uresničevali odprtost Ljubljane, saj bi bila nasprotna pot kaj slaba usluga povečanju dohodka. Seveda odprtost na vseh področjih, ob tem pa bo treba prevladati še vedno močne ostanke samozadovoljstva.

V vseh teh naših prizadevanjih pa moramo izhajati iz položaja delovnega človeka, delavca, Ljubljančana. Od vsakega, ki dela in živi v Ljubljani, naloge razvoja zahtevajo povečano aktivnost. Zato se moramo neprestano spraševati, kako zagotoviti, da bo naše življenje in delo še bolj obriženo k slehernemu človeku, da bo vsakdo kot dober delavec in samoupravljelec imel od Ljubljane čimveč, na vseh področjih: v urbanizmu, okolju, kulturnem in telesnokulturnem življenju itd.

Igrajmo kot en orkester

Probleme na teh in drugih področjih bomo reševali z bolj zavzetim delom v delegatskem sistemu in ne izven njega: če bomo skupno delali in pravočasno, s polno osebno odgovornostjo opravljali vsak svoje naloge – od krajevne skupnosti do skupščine mesta. Torej, igraymo kot en orkester – note so razvojni programi, pa bomo uspešnejši. Tu je pomembna tudi vloga občinskih glasil in drugih sredstev obveščanja, ki lahko najbolje prikazujejo naše skupne interese, saj se še premalo zavedamo, da so interesi občin tudi interesi mesta in obratno. Vsi skupaj pa izvirajo iz življenja in dela delavcev in občanov.

Za nami so skoraj tri leta dela v drugem mandatnem obdobju delegatskega sistema. Je Ljubljana danes takšna, kot ste si jo zamislili ob prihodu na mesto predsednika skupščine mesta?

»Ze pred leti, v obračunu z nacionalizmom, je bilo jasno, da mora Ljubljana kreniti po poti hitrejšega lastnega gospodarskega razvoja, da se morajo razbliniti iluzije o hitrem razvoju brez industrije, zgolj z bankami in zastopstvi. Tako usmeritev smo še bolj razdelali in jo uresničujemo. Osebnost sem pričakoval, da bo tako takratne dogovore uresničevali nekoliko hitreje, vendar smo se morali pri tem spopasti z omejenimi materialnimi možnostmi in nezadostno učinkovitostjo. Še vedno namreč preveč časa izgubljam za ponavljanje že znanih stvari in premo za uresničevanje dogovorjenega. Ključ za večjo učinkovitost je očitno v naših rokah, le bolj organizirano moramo delovati. To pa v času, ki je pred nami, pomeni več pozornosti sprejetim razvojnim programom v našem vsakodnevem, konkretnem delu. Še enkrat naj poudarim, da je v razvoju Ljubljane le ena pot: dosledno uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in utrjevanje delegatskega sistema. Vsaka druga usmeritev je nesprejemljiva, v nasprotju z interesi delavcev.«

V Ljubljani delujemo – zadnje čase bolj sistematično – na nadaljnjem razvoju komunalnega sistema. Doseganje izkušnje so nam prav gotovo dragocen napotek za odpravljanje slabosti, nedorečenega.

»Stvarnost sproti potrjuje, kako koristno je, da smo se v Ljubljani odločili za razvoj občin in njihovo povezovanje v mesto kot posebno družbenopolitično skupnost. Lahko rečem, da se tak samoupravni koncept mesta vsak dan potrjuje. Pa vendar se moramo osvoboditi enostranskega pristopa in razmišljati, ki ne upošteva interesov delavcev in občanov in se omejeno giblje v krogu, kjer je več oblasti – v mestu ali občinah. To je lažna dilema, saj moramo zagotavljati slehernemu delovnemu človeku in občanu možnost, da v svojih samoupravnih skupnostih in organizacijah odloča o temeljnih vprašanjih svojega položaja in s tem tudi razvoja mesta, za to pa se mora seveda ustrezno organizirati. Pa se vsi res zavedamo, da živimo v mestu, ki ima svoje zakonitosti življenja in jih je treba držati in obvladovati v samoupravnih rokah in pri tem ni prostora za različne, »dušebrižnike«, ki kot novo ponujajo lokalizem, centralizem, za učinkovitost pa administrativne ukrepe?«

Mar niso nekatere občine predalet od človeka?

»V temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti je treba vnesti več človekove razsežnosti, ki je vezana za problematiko mesta – za razvoj gospodarstva, ki ne more biti tozodovsko zaprt, za vprašanje gradnje in koriščenja Cankarjevega doma, razvoja otroškega varstva ali sumerjenega izobraževanja. Skupna vprašanja v mestu so vezana za življenje in delo vsakega Ljubljančana, zato jih moramo s skupnimi napori uresničevati.«

Tudi ob preobrazbi krajevne skupnosti mora biti v ospredju družbenoekonomski in ne zgolj organizacijski smisel. Krajevne skupnosti so skupnosti občanov, delavcev in morajo dobiti pravo vsebino dela: da ljudje preko hišnih svetov, potrošniških svetov, organizacij SZDL in podobno odločilno prispevajo k reševanju posameznih vprašanj, ki so bila od njih v prejšnjih krajevnih skupnostih preveč oddaljena. Interesi delovnih ljudi morajo biti v ospredju, da bi jih tako sami usklajevali in reševali. Kaj niso tudi nekatere občine prevelike in preveč oddaljene od človeka? Na to vprašanje se seveda ne da odgovoriti z vrha ali iz pisarne, ampak je možen realen odgovor v občinah bolj poglobljeno razpravljati tudi o tem. Pomemben je tudi nadaljnji razvoj svobodne menjave dela. Tega pa ne smemo razumeti kot

poziv k povečanju števila samoupravnih interesnih skupnosti ali administracije v njih, ampak kot prizadevanje za samoupravno obvladovanje vseh področij našega življenja in dela. Gre za to, da svoje zdravje, kulturno delovanje, strokovno in splošno izobraževanje in druge potrebe urejamo kot del gospodarjenja, da za program izvajamo del dohodka in se zavedamo, da se tudi po tej poti lahko pride do povečane produktivnosti dela. Ponekod smo namreč že kar p »organizirani«, obremenjeni s papirji, pa »atelo neučinkoviti.«

Nekateri bi skupen voz peljali po svoje

Dela je očitno še precej. Kako pa bomo vse te naloge opravili? »Odlučno se moramo boriti proti slehernemu lokalizmu in centralizmu. Naslednja ocena je morda malo preostra, vendar je blizu resnice: v Ljubljani se v skupščini in družbenopolitičnih organizacijah na osnovi argumentov in po poti sporazumevanja ni težko dogovoriti o skupnih vprašanjih. Ko pa so odločitve sprejete in bi jih morali uresničiti, se pojavijo posebni mezniki, ki želijo voziti po svoje in se spreminjajo v nelikazne »advokate« in skrbnike za delovnega človeka. Taki posamezniki delujejo mimo samoupravljanja, imajo včasih za taka početa »tihu« podporo odgovornih, vnašajo zmedo, zavlačujejo uresničitev sprejetih odločitev in si laste oblast delavcev. Stvarnost pri nas v mestu je takšna, da nekdo živi v eni občini, dela v drugi, nakupuje v tretji, in ima otroka v varstvu v četrti občini. Razvoj ne bo tekel v smeri, da bi bilo vse v eni občini. Eden brez drugega namreč ne moremo, tega se moramo vedno zavedati, in do kraja odpreti oči za skupne probleme.«

Potrebno nam je torej več sporazumevanja in dogovarjanja in predvsem uresničevanja dogovorjenega. Kdor tega ne dela, ni sposoben opravljati svoje dolžnosti. Kdor hoče »mimirati« dogovore, ki jih je sam sooblikoval, ta sabotira, dela proti samoupravljanju in interesom delovnih ljudi in občanov.

Zagotoviti bomo morali tudi učinkovito upravno in strokovno delo. Nekateri službe v Ljubljani uspešno delajo v skupnem interesu, nekatere pa so še vedno tako organizirane, da služijo parcialnim interesom, krajši konec pa potem potegne občan. Dogovoriti se bomo morali tudi za etnotni delovni čas upravnih organov, ki bo predvsem prilagojen potrebam občanov. Tudi tu so še primeri, ko nekatere službe po svoje, čeprav smo se v skupščini mesta Ljubljane dogovorili o etnotni rešitvi tega vprašanja. In tako se nekateri upravni organi, ki predlagajo odločitve za delovni čas drugim, sami ne morejo ali nočejo primerno urediti.

Spremljanje razvoja komunalnega sistema v Ljubljani postaja trajna aktivnost. Potrebno je tudi angažirano znanstveno raziskovalno delo. Prizadevali si bomo, da bo Ljubljana tvorno doprinesla k razvoju političnega sistema v SR Sloveniji in SFRJ. Če ne gradimo sistema, namreč puščamo odprt prostor za samovoljo, za tehnokratizem in birokratske tendence, torej za vse tiste, ki v zasedi čakajo, na katerem koraku bo samoupravljanju spodrsnilo. Še vedno pa mnogi mislijo, da se sistem uresničuje sam po sebi in za sebe, odločitve pa se lahko sprejemajo tudi na osnovah, ki niso zasnovane na samoupravljanju. Posebno skrb moramo posvetiti boju za zakonitost. Odlučno se moramo spopasti z vsakim pojavom, ki ne spoštuje zakonov kot samoupravnih dokumentov.«

Delegati imajo poleg pravic tudi dolžnosti

Veliko pozornost namenjamo v Ljubljani tudi nadaljnjemu razvoju delegatskega sistema, zlasti si prizadevamo za povečanje njegove učinkovitosti. Kaj smo na tem področju že dosegli?

»V celoti gledano smo z delegatskim sistemom in njegovo učinkovitostjo lahko zadovoljni. Postopoma prihajamo do prave vsebine dela temeljnih delegacij, čeprav so nekatere, preveč prepuščene same sebi. To zlasti velja za delegacije, ki so vraščene v okolje, ki jih je

izbralo. Korak naprej je opaziti tudi v delu skupščinskih zborov, ki pa še vedno ne opravljajo svoje funkcije v celoti. Zbori združenega dela morajo namreč še bolj odražati probleme združenega dela, to pa seveda zahteva mnogo večjo aktivnost pri razvoju delegatskega sistema v delovnih kolektivih.«

Vse marj se načelno ukvarjamo z delegatskim sistemom, ampak več s konkretnimi vprašanji, med katerimi velja na primer omeniti tudi delegiranje iz občinske v mestno skupščino. Prepogosto se namreč občinske skupščine sestanejo le dva ali tri dni pred sejo mestne skupščine, in tako delegati svoje obveznosti ne morejo opraviti, kot bi bilo treba. Zato je dober viški primer, ki bo postal skupna praksa, ko – recimo – novembra volijo delegate za SML in pravočasno obravnavajo gradivo za decembrsko sejo mestne skupščine.

Veliko govorimo tudi o pravicah delegata: da je pravočasno obveščen, da dobi dobro pripravljeno gradivo in podobno, in to je dobro, ob tem pa kar pozabljamo na njegovo dolžnost: da se na zasedanje zborov temeljito pripravi, se posvetuje, da se obvezno udeležuje seje skupščine, sodeluje v razpravi in sporazumevanju. Skupščina mesta ostaja neučinkovita, če pridejo delegati s togimi stališči, od katerih ne odstopajo. Delegati morajo imeti pravico in dolžnost, da ustvarjajo razpravljajo z drugimi delegati, usklajujejo stališča, ki oblikujejo skupne dogovore, sicer delegatskega sistema ni. To je potem osnova za delo izvršilnih organov in seveda tudi delegatov.«

Še vedno so dnevni redi skupščinskih zasedanj preobsežni. Gradivo za mestno skupščino obravnavajo delegati na koncu seji in precej površno.

»Res marsikdaj prihajajo delegati na zasedanja mestne skupščine pretežno s stališči upravnih organov, ne pa z usmeritvami delegatske baze in občinske skupščine. Zato si prizadevamo, da bi tudi vsebinsko zasedanja mestne skupščine enakovredno obravnavali v skupščinah občin. Seveda ni potrebno, da o vsem razpravljajo vsi trije zbori, ampak naj gre tematika na dnevni red tistega zbora, kamor sodi. Naša zakonodaja je še vedno takšna, da bi občini na nekaterih področjih rada vse predpisala. Tako je občinska skupščina tudi zaradi tega, ker ji na nekaterih področjih zakonodaja veže roke, preveč omejena v uresničevanju svoje ustavne funkcije, posledica pa so tudi številne povsem nepotrebne točke na dnevnih redih zasedanj. Boriti se bomo morali, da bodo skupščine odločale o temeljnih vprašanjih, sočasno pa moramo tudi jačati odgovornost samoupravnih interesnih skupnosti in zlasti še izvršilnih organov.«

Pozornost razvoju obrobja

Ob krajevnem prazniku Vrhovce, kjer živite, ste poudarili nujnost razreševanja perečih problemov na obrobju mesta, saj se razlike med pogoji življenja na vaseh in v mestu ne smejo poglabljati. Znana vam je tudi delegatska pobuda KS Golo Zapotok, da izdelamo v Ljubljani enotne kriterije za razvoj manj razvitih krajevskih skupnosti. Kaj bomo ukrenili?

»Sistematično delujemo na izenačevanju družbeno ekonomskega položaja delovnega človeka in občana v mestu, upoštevamo materialne možnosti in uresničujemo načelo vzajemnosti in solidarnosti. Rezultati obstoječe, marsikaj pa moramo še storiti. Na tej osnovi mora Ljubljana v naslednjem srednjeročnem obdobju posvetiti več pozornosti razvoju obrobja, kjer je treba z večjo aktivnostjo krajevne skupnosti in organizacij združenega dela postopoma zagotoviti vsaj minimalni komunalni standard. Vse ljubljanske občine imajo tudi krajevne skupnosti, kjer imajo težave s preskrbo, s prevozi, otroškim varstvom in podobnim. Začeti moramo postopoma reševati problem za problemom, saj vseh težav naenkrat ni mogoče odpraviti, še manj pa lahko pred njimi zapiramo oči. Veliko več naredimo lahko tudi v delovnih kolektivih v mestu, kjer so zaposleni ljudje iz teh krajev, seveda pa morajo ti delavci tudi sami čimprej sporočiti takšne iniciative. Zavedati se moramo, da so bili in ostajajo kraji in vasei ob Ljubljani – tudi med NOB – stabilno zaledene mesta, ki se mora razvijati. Zato se mi zdi povsem normalno, da bodo delovni kolektivni skrbeli tudi za razvoj krajev, iz katerih prihajajo njihovi delavci. Krajevne skupnosti morajo biti še bolj povezane z zainteresiranimi ozi. bolj uporne v iskanju in uresničevanju nalog, ki zagotavljajo višjo raven komunalnega življenja.«

Veliko lahko naredimo tudi v kmetijstvu. Zainteresirani smo, da se vsak košček zemlje skrbno obdeluje. S kmetičkim turizmom recimo še skorajda nismo niti začeli. Smo pa v času, ko bo okolica Ljubljane postala še kako zanimiva za izlete in podobno. Zato je treba stimulirati ustanavljanje in delovanje gostinskih obratov, izletniških točk in jaz se pri tem ne bojim zasebne iniciative, ob ustrezni davčni politiki seveda. Bolj me moti, da se delo na osebnih sredstvih prepočasno razvija. To bo pritegnilo mlade ljudi, utrjevanje kme-

tij na stabilni proizvodnji pa je pomembno tudi za uresničevanje obrambnih nalog. Posebej pa je pred nami naloga, da razvijamo proizvodni in uslužnostni del drobnega gospodarstva.

Nujno pa je tudi stalno kulturno turistično oživiljanje mestnega središča. Zdi se nam, da se tega problema lotevamo še preveč parcialno, prepočasno. Pri razvoju mestnega središča pa bi morali upoštevati ne le interese prebivalcev centra, ampak vseh v mestu in regiji, saj je center Ljubljane stičišče številnih gospodarstev, upravnih, družbenopolitičnih in kulturnih ustanov od občinskega do republiškega ali širšega pomena.

»Napravljen je pomemben napredek. Proces oživiljanja mesta teče, vendar žal še vedno prepočasno. Postopoma bomo prevladali lagodnost, da naj bo v središču mesta v soboto in nedeljo vse zaprto. Šele potem bo mogoče bolj postajalo prijetno stičišče za ljudi in ne za stvari. Za prihodnje leto smo že pripravili še bolj bogat program turistične, kulturne in gostinske dejavnosti. Tu usmeritev pa seveda ne pomeni, da naj pozabljamo na dogajanje drugje: ob Savi, v Mostecu, Tivoliju in še kje. Predvsem moramo razgibati najrazličnejšo dejavnost v mestu, poziviti oblike amaterskega delovanja in vseh aktivnosti, ki prevladujejo odtušenosti ljudi. Še vedno smo vsi skupaj mnogo preveč obremenjeni s stvarmi. Uspeh nam je samo izgradnja velikega objekta, novih stavb, podcenjujemo pa majhne, a toliko bolj pomembne uspehe: ureditev majhnega dela soseske, vpeljava bolj človeškega ambianta v področje Ljubljane, itd. Za to pa je potrebno več iniciativ krajevne skupnosti in delovnih kolektivov. Urejanje moramo fasade, vzdrževati zunanost trgovin, potrebna je večja, dosti večja čistoča, urejati moramo zelene površine, na vsakem oknu naj bo cvetje, zasaditi moramo več dreves, zagotoviti več zelenja v mestu, povsod, kjer je to mogoče, namestiti klopi, bolj odločno v centru mesta zapirati ulice za avtomobilski promet, širiti prostore za pešce in kolesarje, več življenja vezati za Ljubljano, dvorano Tivoli, Gospodarsko razstavišče, Rožnik in podobno. In seveda vsak med nami naj dela na tem.«

Ljubljana se kot mesto ne sme zapirati

Kako pa je za razvoj Ljubljane konkretno ugotovljen širši interes prebivalcev mesta, regije in republike?

»Ljubljana se kot mesto ne sme zapirati in to velja še posebej v odnosu na sosednje občine. Velja čvrst dogovor, da se mora širše območje razvijati na skupnih osnovah. Dobre izkušnje drugih velja bolj koristiti – na primer domažske izkušnje v drobnem gospodarstvu, škofjeloške v kmetičkim turizmu in slično. Ker smo odprta skupnost, se lahko v Ljubljano kot posebno družbenopolitično skupnost združujejo tudi druge občinske skupščine, če ugotovljajo, da imajo z našimi občinami skupne interese in boljše razvojne možnosti. Seveda odprtost Ljubljane v odnosu na celotno državo, ni vsem všeč, predvsem ni všeč tistim, ki so preveč zaljubljeni vase. Tako nekaterim kar prija, kadar trenutno spodrsne kakšna od predvidenih rešitev prizadevanj za aktivnejše povezovanje v Sloveniji in SFRJ.«

Obdobje stabilizacije moramo z vso odločnostjo nadaljevati kot trajno usmeritev in tako naše gospodarstvo čakajo tudi v prihodnjem letu izredno zahtevne naloge. Kaj pričakujete za leto 1981 od ljubljanske industrije, zlasti v občini Moste-Polje, kjer industrija predstavlja polovico vsega gospodarstva?

»Ljubljanska industrija lahko v naslednjem letu – in bo morala – napravi še odločnejši

Pred novim letom je predsednik skupščine mesta Ljubljane dr. Marjan Rožič sprejel urednike ljubljanskih občinskih glasil Socialistične zveze delovnega ljudstva. Zapis o aktualnih problemih našega življenja in dela ter razvoja Ljubljane objavljamo v glasilih »Dogovori«, »Javna tribuna«, »Naša komuna«, »Naša skupnost« in »Zbor občanov« v skupni nakladi 125.000 izvodov.

Nekaj manj kot tri leta ste že predsednik mestne skupščine. V tem času je bilo opravljenega mnogo dela, potrebno je bilo veliko zavzetosti. Kaj vas spodbuja k še bolj zavzetemu delu, kdaj ste z opravljenim najbolj zadovoljni?

čvrsto prežeto in povezano v socialističnem samoupravljanju, čvrsto na Titovi poti.«

Problemov ne manjka, pravite. Kateri pa so osrednji, najpomembnejši za razvoj našega mesta in kako se jih z drugimi aktivisti lotevate?

»Nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov je edini porok za dosledno uresničevanje v planih opredeljenih interesov Ljubljane. To je

To je usmeritev, ki smo jo oblikovali v Zvezi komunistov in jo bomo uresničevali povezani v socialistični zvezi delovnega ljudstva. Lahko smo ponosni na vse, kar dosejamo. Mesto je

Nadaljevanje s prejšnje strani

korak v politiki gospodarske stabilizacije, saj je ta osnova boja za večji dohodek. To pa pomeni njeno večjo produktivnost, večji izvoz, več znanja in sveže pameti, ter intenzivnejše povezovanje ne le v Ljubljani, ampak tudi z gospodarskimi subjekti v Sloveniji in Jugoslaviji. Pri tem gre za težak boj, ki zahteva veliko odločnosti, odrekanja in spoznanje, da je delo – zavzeto organizirano delo – osnovna pot napredka. To je Titova pot boja za napredek, to je nadaljevanje tistega, kar smo pričeli uresničevati pred 40 leti. S tem bo postavljen tudi temelj za solidno poslovanje v prihodnjih letih.

V Mostah bo prihodnje leto končana izredno pomembna naložba Yulona, ki je tudi pomemben primer skupnih vlaganj in nov dokaz, da se da s skupnimi prizadevanji kljub težavam, zares veliko narediti. Letos so bili uspešni tudi v obvladovanju težav pri proizvodnji koles, kjer se odpirajo še nove lepe možnosti in menim, da bo interes za razvoj industrije v Mostah še porasel.

Samoupravljanju so tuje metode vsiljevanja

Omenili ste povezovanje gospodarstva; za številnimi sporazumi in dogovori pa se često skrivajo tudi odnosi izsiljevanja višjih cen in nič kaj samoupravnega obnašanja. Kako rešiti te probleme?

»Taka vprašanja je treba postaviti na dnevne rede zborov združenega dela in jih po delegatski poti pripeljati do rešitve. Ob tem pa se kaže izogibati samoupravnemu sporazumevanju na področjih, kjer lahko v samoupravno obvladovanem tržišču mnogo bolj učinkovito delujejo ekonomske zakonitosti. Samoupravljanju so tuje metode izsiljevanja, zato so sporazumi in dogovori najboljša pot, da enakopravno rešujemo skupne probleme. Na teh vprašanjih je SML posebej angažirana.«

Zgradili smo vrsto stanovanjskih sosesk in lepo število stanovanj, ki pa jih je vendarle še premalo. Prvotnih načrtov o kompleksni gradnji sosesk pa vendarle nismo uresničili v celoti, marsikje smo ostali le pri tako imenovanih spalnih naseljih.

»Nobenega dvoma ni, da moramo nadaljevati z utrjeno politiko stanovanjske graditve. Na to nas obvezujejo tudi doseženi rezultati, ki niso majhni. Stanovanjska izgradnja je v Ljubljani eden pomembnih faktorjev gospodarskega razvoja, saj zaposluje gradbeništvo, pohištveno industrijo, dober del bele tehnike. Boriti se moramo za večjo odgovornost občin za stanovanjsko izgradnjo, saj imam občutek, da danes vsakdo raje dokazuje, kako mora nekdo drug nekaj napraviti, namesto da bi to sam postoril. Boriti se moramo proti miselnosti, da v pogojih stabilizacije lahko gradimo le spalna naselja. Sredstva za stanovanjsko izgradnjo, komunalno, otroško varstvo in druga, je treba povezati v enoten program uresničevanja celovite soseske. Nam ne manjka stališč, ampak odločnosti in odgovornosti pri uresničevanju le-teh. Vztrajati moramo na uresničevanju usmerjene stanovanjske izgradnje in prevladati ostanke izgradnje za trg. Važno je, da slehernega vspodbujamo, da združuje lastna sredstva za ureditev svoje potrebe za stanovanjem, da brez obotavljanja nadaljujemo s postopnim urejanjem ekonomskih stanarin, zagotavljamo tudi z večjim osebnim prispevkom vzdrževanje stanovanj in prenovo starih delov mesta uresničujemo kot skupen interes. Potrebne pa bodo tudi korenite spremembe v gradbeništvu, da bi bili bolj produktivni in učinkoviti.«

Odločno proti črnograditeljem!

V preteklem letu je stekla široka akcija reševanja problematike črnih gradenj. Pa vendarle spet ugotavljamo, da rastejo kot gobe po dežju. Kaj je razlog za našo neučinkovitost?

»Najprej moramo učinkovito graditi stanovanja in poenostaviti birokratizirane procedure za pridobitev potrebnih dovoljenj, pa bomo odpravili miselnost, da je bolje graditi na črno. Proti črnograditeljem pa je treba tudi v bodoče odločno ukrepati. Često pa je razlog za črne gradnje tudi pretirana birokracija z zapletenimi postopki za pridobivanje ustreznih dovoljenj. Obenem pa je – ne samo na tem

področju – naša najpomembnejša naloga usmerjati ljudi, graditi njihovo zavest, da se bodo zavestno, ne zaradi sankcij, odločali za legalno pot reševanja svojega stanovanjskega problema.«

Kako pa je s programom gradnje cest v Ljubljani? Bo zaradi denarnih težav okleščena? Bo južna obvoznica dograjena do takrat, ko bo stekel promet skozi karavanski predor?

»Program gradnje cest smo sprejeli in tak tudi ostaja. Realizacijo programa pa bomo morali prilagajati materialnim možnostim. Vsak drug koncept bi pomenil, da sami sebe vlečemo za nos. S skupnimi prizadevanji moramo na vsak način zagotoviti, da bo južna obvoznica nared sočasno s karavanskim predorom. Zavedam pa se, da v Ljubljani z gradnjo čestne infrastrukture precej zaostajamo, zato so tudi tu potrebna naša skupna prizadevanja – predvsem pa razumevanje za združevanje dodatnih sredstev. Ljubljancem pa je treba odkrito povedati, da nekateri – teh pa je res zelo malo – niso pripravljene nič prispevati, da bi hitreje uresničili skupen program.«

Mestni potniški promet lahko veliko pripomore k razreševanju prometnih zaga, morda pa bi kazalo razmisliti tudi o vključevanju železnice v mestni promet?

»V Ljubljani mora imeti mestni potniški promet prednost pred osebnim prevozom. Najprej bo treba omejiti promet z osebnimi in drugimi avtomobili v središču mesta, postaviti parkirne prostore na obrobju ter z učinkovitim mestnim potniškim prometom hitro in kulturno prepeljati ljudi v mesto. Zato je treba širiti rumene pasove, ob tem pa se bo prav gotovo razcvetelo tudi kolesarstvo, do katerega smo bili v preteklih letih preveč mačehovski. To pa zahteva večjo učinkovitost mestnega potniškega prometa in spremembe v delovnem času zaposlenih. Zelo aktualno je tudi vključevanje železnice v mestni promet. Pogovori o tem že tečejo, v pripravi so programi, zainteresirane pa so tudi sosednje občine. Želimo, da bi imela kamniška proga funkcijo primestne železnice in drugačen režim. Uskladiti bo treba tudi vozne rede železnice in avtobusov. Tako postaja tudi primestni avtobusni promet vse bolj del mestnega, le premalo učinkovit je še.«

Uresničimo program razvoja kolesarstva!

Torej v razvoju kolesarstva in parkiranja – mirujočega prometa še nismo izrekli zadnje besede?

»Komite za promet je pripravil program razvoja kolesarstva in treba ga je brez odlašanja uresničevati. Pri tem je treba podpreti mnoge iniciative kolesarjev, ki na svoj način doprinašajo k prevladovanju starega stanja. Parkirišča bomo gradili predvsem na vstopu v mesto, čas pa je, da spremenimo našo miselnost, da prej sprašujemo za parkirišče – najraje takoj ob vhodu v stanovanje – kot za otroška igrišča. V urejanju prometa preveč prevladuje le logika predpisovanja in sankcij, premalokrat pa postavljamo vsakega med nami v aktivni položaj. Kar naprej nekaj prepovedujemo, potem pa nismo sposobni kontrolirati in smo na slabšem kot prej. Tudi tu velja tisto, kar sem že rekel: gradimo našo zavest, kaznujemo pa nepravilnosti. Naj ob tem povem, da me zelo moti birokratska miselnost, ki ne zaupa v človeka, vedno ga ima za številko, v njem vidi

Trgovino moramo približati potrošniku. Zgled za to so recimo kioski, v katerih prodajajo sadje – tudi ob sobotah in nedeljah. Usposobiti in razširiti moramo tudi novi tržnici v Mostah (bo kmalu gotova) in za Bežigradom. Toda osebno sem prepričan, da drugih tržnic ne smemo več graditi, saj so odmaknjene od ljudi. Potrebujemo racionalen, skromnejši in ceneni koncept tržnic.

Menim, da je koristno spodbujati tudi trgovino kot osebno delo, kot drobno gospodarstvo, pogodbene organizacije združenega dela. Ljubljana pa rabi tudi trgovino »na visoki nogi« s ponudbo najkvalitetnejših proizvodov iz vse Jugoslavije, da bomo zanimivi tudi za sosedo, za Italijane in Avstrijce.«

Tudi za storitveno obrt ugotavljamo, da je deficitarna. Se nam obetajo spremembe?

»Oblikovan je koncept razvoja na tem področju. Več iniciative, rešitev in predlogov je potrebno uresničevati v KS in občinah. Pri tem ne smemo pozabiti, da imamo nekaj upokojencev, ki bi še vedno lahko opravljali uslužnostne dejavnosti.

Zakaj jim tega ne bi omogočili? V proizvodnji imamo precej univerzalno usposobljenih delavcev, ki bi bili lahko v servisih še mnogo bolj koristni. Razvijati moramo tudi razvoj drobnega gospodarstva v proizvodni smeri, ki ima lahko izredno pomemben ekonomski vidik. Zgraditi moramo še bolj diferencirano in usklajeno davčno politiko, ki bo omogočila hitrejši razvoj storitvene obrti, potrebujemo pa tudi več poguma pri uveljavljanju osebnega dela.«

Zdaj pa še nekaj besed o kulturi in telesni kulturi. Kako poskrbeti za širjenje ljubiteljske kulture in za nadaljnji razvoj rekreacijske dejavnosti?

»Ljubljani se na kulturnem področju s Cankarjevim domom odpira lepa prihodnost. Kulturno življenje je in bo še bolj del celote in življenja vsakega od nas. Moramo ga tako organizirati, da bomo izkoristili vse prostore v domu in vse druge možnosti, ki v mestu obstoje, in zagotovili vpliv ljudi na program. Ob tem pa neprestano negujemo ljubiteljsko dejavnost, preprečiti je treba nekatere tendence komercializacije ter omogočiti amaterskim ustvarjalcem – zlasti med delavci in mladino – da se še bolj vključijo v prizadevanja za poživitev središča Ljubljane.

Tudi na področju telesne kulture pojdemo bolj med ljudi. Obnašati se moramo kot Ljubljančani, brez lokalizmov. Zagotoviti moramo solidno vzdrževanje telesnokulturnih objektov – tudi zavoda Tivoli – ter omogočiti, da jih občani množično uporabljajo.«

In na koncu: kaj menite o tistih, ki ne spoštujejo nekaterih norm življenja v naši družbi. V mislih imamo predvsem tiste, ki ne plačujejo stanarine, elektrike, davkov ...

»To je vprašanje osebne morale, našega osebnega odnosa do politike stabilizacije. Sprašujem se, kje je morala tistih, ki žive na račun družbe, ki svoje breme prevračajo na pleča drugih. Ukrepati moramo tam, kjer hoče nekdo družbeno bogastvo preliti v osebno, sicer pa moramo voditi politiko, da bo takih posameznikov vse manj.«

Novoletna želja

»In ob koncu še tole. Vaša glasila pridejo v vsako družino, med vse Ljubljančane. Dovolite mi, da to izkoristim in se vsem zahvalim ob koncu leta 1980 za vse, kar so storili v interesu sebe in mesta, da se jim zahvalim za razumevanje ob reševanju nalog v mestu. Še posebej pa veliko osebne sreče, zadovoljstva in kar največ delovnih rezultatov v 1981. letu!«

DOGOVORI

GLASILO OBČINSKE KONFERENCE SZDL LJUBLJANA CENTER

NAŠA KOMUNA

glasilo ok szdl ljubljana vič-rudnik

ZBOR OBČANOV

GLASILO SZDL LJUBLJANA-BEŽIGRAD

Trgovina bliže k potrošniku

Stagniranje v razvoju maloprodajne trgovske mreže prav gotovo ne prispeva k naporom za boljše preskrbo?

»Seveda ne. V trgovini so potrebni krepki koraki naprej. Borimo se za sodobno, poslovno, specializirano trgovino, povezano s proizvodnjo. Še vedno ugotavljamo, da srednjeročni načrti nekaterih občin na področju trgovine predvidevajo le po eno ali dve trgovski organizaciji kot nosilca preskrbe, kar pomeni tako rekoč monopol. Ugotovimo potrebe, potem pa naj se vključijo tiste organizacije, ki so pripravljene in sposobne te potrebe zadovoljevati!«